

verket och ersättningsnivån i lagen om läkarvårdsersättning. Detta innebär bl a att ersättning inte får betalas ut till läkare som fyllt 65 år.

Vid vårdavtal blir LOL dispositiv och parterna äger då rätt att förhandla och komma överens om i princip vad som helst. Vid denna associationsform finns ingen åldersgräns om det inte explicit uttryckts så i avtalet.

Vid alternativ 3) gäller lagen om läkarvårdsersättning LOL, »nationella taxan», och dess korresponderande förordning.

Ett samverkansavtal med dr Tore Södermark skulle följaktligen upphävas genom lagen den dag han fyller 65 år. Enda möjliga alternativet är att ingå ett vårdavtal, vilket sjukvårdsområdet alltså har avböjt.

Man har som privatpraktiker möjlighet att i god tid före sin pensionsdag planera för sina patienters fortsatta vård hos andra vårdgivare. Naturligtvis kan patienterna fortsätta att konsultera dr Södermark även efter den 1 oktober 2001, dock utan skattefinansiering.

Ansvar för att alla får vård

I artikeln påtalas att patienterna i det rubricerade fallet skulle förlora sitt försäkringsskydd. Så är dock inte fallet. Sjukvårdsområdet svarar för att alla invånare skall ha tillgång till en god hälso- och sjukvård på lika villkor. Tillgången till såväl specialister som husläkare är, som tidigare redovisats, god.

Frågan om fri medicinsk service för pensionerade läkare är principiellt mycket viktig och hänskjuts därför till Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Stig Nyman (kd)

sjukvårdslandstingsråd, Stockholms läns landsting

Christina Torstensson

sjukvårdsdirektör, Nordöstra sjukvårdsområdet

»Functional genomics» – framtidens metod för utveckling av läkemedel?

»Functional genomics» är framtidens sätt att utveckla läkemedel. Åtminstone enligt företaget Human Genome Sciences Inc (HGSI).

Functional genomics innebär en direkt omvandling av genetisk kunskap till läkemedel, och förutsätter en systematisk kartläggning av en organisms alla gener. HGSI är idag världsledande användare av functional genomics och var i början av 1990-talet pionjär inom området. Företagets grundare William Haseltine gästade Karolinska institutet i början av februari och hans föreläsning blev minst sagt välbesökt.

På amerikanskt manér prisade Haseltine KIs framstående forskning och underströk hur mycket han värdesätter sin långa vänskap med rektor Hans Wigzell. Han stack heller inte under stol med att orsaken till dagens besök var att knyta kontakter för framtida samarbeten.

Inriktning på mRNA

HGSI:s strategi har aldrig varit att skaffa sig en komplett bild av det mänskliga genomet, eftersom bara drygt 3 procent av detta består av funktionella gener. De går istället bakvägen och renar fram mRNA, vilket är den första produkten av genuttryck. Mellan 1993 och 1995 renade och sekvensbestämde företaget mRNA, som svarar för mer än 95 procent av kroppens alla gener. Craig Venter är idag mer känd för sitt arbete med mappningen av det mänskliga genomet på företaget Celera, men var på den tiden ansvarig för isoleringen av mRNA för HGSI.

I mitten av 1990-talet fokuserade HGSI sin fortsatta forskningsverksamhet på proteiner som innehåller signaler för utsöndring från cellen. Utsöndring innebär att proteinet har en effekt på omgivningen, antingen lokalt eller på hela individen. De är viktiga kandidater för läkemedelsutveckling då dess roll i olika sjukdomsförlopp är odiskutabel. I företagets mRNA-databas fann man drygt 9 000 gener som innehöll signaler för utsöndring, och bara 500 av dessa överensstämde i någon grad med tidigare kända proteiner i människa eller andra arter.

För att förstå de individuella proteinernas funktion har företaget systematiskt framställt och försökt definiera så

många av dessa proteiner som möjligt. Informationen har sedan samlats i en databas som beskriver i vilken vävnad dessa gener uttrycks och under vilka förhållanden. Där finns också information angående ändrat uttrycksmönster i olika utvecklingsstadier och vid sjukdom.

William Haseltine

FOTO: ANNA LINDA HULTSTRÖM

7 400 patent registrerade

Företaget har hittills registrerat 7 400 patent som beskriver nya mänskliga gener. Att patentera en gen avser inte ägandet av denna i dess naturliga form, men förbehåller företaget rätten att använda genen till grund för exempelvis läkemedel. Idag testar HGSI tre substanser i kliniska studier och ett fjärde ämne står redan på tur.

»Processen att utveckla ett läkemedel startar genom att vi har ett medicinskt problem att lösa», säger Haseltine. Han gör uttalandet anspråkslöst men är väl medveten om sitt övertag. Genom att redan ha skaffat sig en klar bild av genuttrycket i den aktuella vävnaden, definierat många av de uttryckta proteinerna och dessutom skaffat patent på dessa finns det inte mycket som kan hindra hans företag från att utveckla läkemedel på löpande band.

Betydelsen av konventionella hjälpmedel för läkemedelsutveckling får nya dimensioner i kombination med »functional genomics», då man inte längre famlar i mörkret utan kan fokusera sökandet på en avgränsad mängd proteiner. Högeffektiva robotmanövrerade testmetoder, så kallade high throughput biological screenings, kan i ett enda experiment alstra så mycket som fyra miljoner svar.

Siffrorna överväldigar, och det är lätt att känna sig övertygad om fördelarna med företagets strategi. Det står också klar att det är en knivskarp affärsman vi ser framför oss, på besök i Sverige för att inspektera nygamla jaktmarker.

Anna Linda Hultström

doktorand, Karolinska institutet